

2. SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Yleisenä tavoitteena on tuottaa ja toteuttaa kuntalaisille ajanmukaiset varhaiskasvatus-, perusopetus- ja hyvinvointipalvelut lähellä asukkaita.

Tavoitteena on kunnan strategian mukaisesti kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Sivistystoimen palvelut tuotetaan tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti.

Kunnan elinvoimaisuuden sekä asukkaiden aktiivisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen on keskeistä kaikkien sivistystoimen palvelujen järjestämisessä. Hyvinvoinnin edistämisessä on tärkeällä sijalla myös moniammatillinen tiimityö.

Toimialan suunnitelman yleisperusteet ja kehitysnäkymät 2019 - 2021

Esiopetuksen lapsimäärät vaihtelevat 17 ja 21 lapsen välillä vuosittain. Perusopetuksen 1. – 9. luokkien oppilasmäärä 20.9.2019 oli 153 oppilasta ja oppilasmäärä laskee ennusteen mukaan 5 prosenttia suunnitelmakauden aikana.

Tällä hetkellä 0-6 vuotiaita lapsia on 88, joista varhaiskasvatuksen piirissä on 65 lasta.

Varhaiskasvatuslain mukaiset lasten ja aikuisten väliset suhdeluvut pysyvät ennallaan. Subjektiviivista oikeutta on rajattu vuonna 2016 siten, että kaikilla lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen 20 tuntia/viikko, 84 tuntia/kuukausi. Varhaiskasvatusta järjestetään kokopäiväisesti, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti, opiskelevat päätoimisesti, toimivat yrittäjinä tai jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia.

Uusien valtakunnallisten varhaiskasvatuksen perusteiden pohjalta on laadittu paikallisella tasolla oma varhaiskasvatussuunnitelma, joka on otettu käyttöön 1.8.2017.

Esiopetuksessa noudatetaan 1.8.2016 käyttöön otettua suunnitelmaa. Esiopetuksen opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman toteuttaminen vaatii pedagogista tiimityöskentelyä ja oppimisympäristöjen kehittämistä mm. digitaalisten laitteiden hankintaa ja ylläpitoa sekä henkilökunnan koulutusta.

Uusi perusopetuksen opetussuunnitelma 2016 on ollut käytössä 1.8.2019 alkaen koko perusopetuksessa.

Opetussuunnitelmauudistuksessa korostuu oppilaiden osallisuus, digitalisaation tuomat mahdollisuudet ja laaja-alainen osaaminen. Opetussuunnitelman jalkauttaminen on vaatinut laitteistojen ja uusien oppimateriaalien hankintaa sekä henkilökunnan koulutusta ja työnohjausta. Uudistuksen myötä lisääntynyt valinnaisuuden määrä on vaatinut myös lisää opetuksen tuntiresurssia, jotta pienille 10-25 oppilaan ikäluokille on voitu taata monipuolinen valinnaisainetarjonta.

Kirjaston lainausluvut ovat kasvaneet vuonna 2019. Vielä on liian aikaista sanoa, onko se omatoimikirjaston ansiota. Tulevien vuosien seuranta näyttää mihin suuntaan lainausluvut alkavat kehittyä. Myös aineiston laatu ja asiakkaiden toiveiden huomioiminen hankinnoissa toki vaikuttavat lainauslukuihin.

2.1 Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on mahdollistaa sivistystoimen palvelujen tuottaminen lähellä asukkaita kustannustehokkaasti. Sivistystoimen hallinto on vastannut toiminnan suunnittelusta ja

koordinoinnista sekä osallistunut kunnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on kokoontunut vuoden 2019 aikana yhteensä yhdeksän kertaa. Rehtori-sivistystoimenjohtaja on osallistunut Päijät-Hämeen seudulliseen sivistystoimen ohjausryhmään.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet Toimivien ja ajanmukaisten varhaiskasvatus-, perusopetus- ja hyvinvointipalvelujen tuottaminen lähipalveluna kustannustehokkaasti.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari	Toteutunut
Vaikuttavuustavoitteet Toimivat ja ajanmukaiset palvelut Tuottavuustavoitteet Taloudelliset rakenteet ja toimintamallit	Vaikuttavuustavoitteet Toimintasuunnitelmien mukaisten palvelujen tuottaminen Tuottavuustavoitteet Taloussuunnitelmien mukaiset palvelut	Arviointikyselyt eri toimialoilla Osavuositarkastukset / vertailu talousarvioon	varhaiskasvatuksen maakunnallinen arviointi kevät/2019 CAF-itsearviointi perusopetuksessa kevät/2019 Toteuma vastaa talousarviota

2.2 Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, oppimista ja hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa

Varhaiskasvatuslaki on tuonut muutoksia päiväkodin henkilöstön kelpoisuuksiin, tehtävänimikkeisiin ja rakenteeseen. Vuoden 2030 alusta päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Päiväkodin johtajalta edellytetään varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuutta ja kasvatustieteen maisterin tutkintoa. Tämä on otettava huomioon henkilöstön rekrytoinnissa.

Varhaiskasvatuslaissa korostuvat mm. lapsen edun ensisijaisuus ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Varhaiskasvatus edistää tasa-arvoa ja estää syrjäytymistä. Tutkimusten mukaan tehokas keino ehkäistä nuoruusiän ongelmia (päihteiden käyttö, väkivaltainen käytös, syrjäytyminen) on lapsen varhainen tukeminen harjoittelemalla erityisesti tunnetaitoja ja vastuullista sosiaalista käytöstä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö on koulutettu käyttämään Papilio-ohjelman mukaisia konkreettisia toimintakeinoja em. taitojen oppimiseksi. Olennaisessa osassa on yhteistyö huoltajien kanssa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on v. 2018 julkaissut Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset. Varhaiskasvatuksen laadulla on yhteys sen vaikuttavuuteen. Hartolassa laadun arviointia kehitetään ja toimintaa suunnitellaan arvioinnin tulosten perusteella. Laadun ytimessä on lapsen ja työntekijän välinen vuorovaikutus. Varhaiskasvatuksessa on alkanut uusi seudullinen Opetushallituksen rahoittama Näkyväksi-hanke, jonka tavoitteena on vahvistaa lasten hyvinvointia varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä kehittämällä henkilöstön työ- ja toimintatapoja. Vaikka varsinaisena kehittämisyksikkönä toimii Onnimanni, koko varhaiskasvatuksen henkilöstön työ- ja toimintatavat ovat kehitystyön kohteena.

Varhaiskasvatuksen johtaja osallistuu kahteen seudulliseen kehittämisryhmään.

Varhaiskasvatuspalveluiden kehittämisryhmässä aiheina on ollut varhaiskasvatuksen lainsäädäntöön sekä valtakunnalliseen kehitykseen liittyvien muutosten vaikutuksen arviointi ja lääkeshoidon turvallinen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa, sekä yhteistyö liittyen arviointiin, opetussuunnitelmatyöhön, käytäntöihin eri kunnissa ja ajankohtaisiin asioihin. Näkyväksi-hankkeeseen liittyvässä työryhmässä on työstetty vuorovaikutuksen itsearviointityökalu henkilöstön käyttöön.

Lapsen tuen ja turvallisen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot voivat liikkua niitä tarvitsevien viranomaisten ja päiväkodin tai perhepäiväkodin välillä.

Varhaiskasvatuksen uuteen tietovarantoon (Varda) tallennetaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä, henkilöstöä, perhettä ja lasta koskevia tietoja, joita eri viranomaiset tarvitsevat hoitaessaan viranomaistehtäviään. Tietojen keruu kunnista on alkanut 1.1.2019.

Tulorekisteri on kansallinen sähköinen tietokanta, joka on ollut mahdollista ottaa käyttöön 1.1.2020.

Se sisältää ajantasaiset palkka-, eläke- ja etuustiedot yksilötasolla. Viranomainen voi saada tulorekisteristä tietoja, joita hän tarvitsee lain mukaisen tehtävänsä hoitamiseen.

Varhaiskasvatuksessa tulorekisteristä voi saada huoltajien tulotietoja varhaiskasvatusmaksun määräämistä varten. Koska tällä hetkellä tulorekisteristä voisi saada huoltajien tulotietoja rajoitetusti eikä sen käyttämiseen Kuntaliiton mukaan ole velvoitetta, tulorekisteriä ei oteta käyttöön v. 2020.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähteen sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähteen sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet Varhaiskasvatuslain mukaisten palvelujen tarjoaminen.	Monipuolisten ja laadukkaiden palvelujen tuottaminen kysyntää vastaavasti.	Asiakaskyselyt, huoltajien kanssa käydyissä keskusteluissa ja päivittäisissä kohtaamisissa saatu palaute. Lapsilta saatu suora palaute.	Lasten sekä huoltajien osallistumista on lisätty ottamalla heidät mukaan toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja toteuttamiseen. He voivat jatkuvasti tuoda esille tarpeitaan ja toiveitaan. Perheiden illassa 9/2019 huoltajat ja lapset ovat Toiveiden puun avulla saaneet esittää toiveitaan liittyen varhaiskasvatuksen sisältöihin ja toimintaan. Hallinnon harjoittelija Anni Sepponen on järjestänyt Perheiden illassa turvallisuuteen liittyvän kyselyn. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty palvelujen turvallisuuden edistämiseksi. Vantun uusi saattoalue on otettu käyttöön syksyllä 2019. Varhaiskasvatuksessa on käytössä reissuvihko ja puhelut /tekstiviestit yhteistyössä / tiedottamisessa huoltajien suuntaan. Esikoululaisten huoltajille yhteiset tiedotteet jaetaan Wilman kautta.
Lasten tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen turvaaminen sekä lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen.	Lapsen edun mukaiset, laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut. Varhaiskasvatuksen kehittäminen.	Maakunnallinen varhaiskasvatuksen arviointi 3-5v. lapsille, huoltajille ja henkilöstölle toteutettu 2/2019.	Kyselyn tulokset on otettu huomioon palvelujen kehittämisessä ja toiminnan suunnittelussa. 1.9.2018 käyttöön otettu varhaiskasvatuslaki ja asetus sekä

Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.	Henkilöstön täydennyskoulutus ja työyhteisön kehittäminen. Riittävä henkilöstö ja tarvittaessa ulkopuolisten sijaisten käyttö.	Esiopetuksen vastaava kysely tulossa 2/2020. Henkilöstökyselyt ja kehityskeskustelut.	varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetussuunnitelma ovat työntekijöiden työn perusta. Yhteistyötä huoltajien kanssa on tehty vasu- keskusteluissa ja esikoululaisten vastaavissa keskusteluissa. OHR/Laku- palaveri on pidetty 1Xkk, tarvittaessa useammin. OHR/Laku-ryhmä on arvioinut tavoitteiden toteutumista. Henkilöstö on osallistunut henkilökohtaisen koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin, sekä koko henkilöstön yhteisiin koulutuksiin. Viisikkokuntien (Hartola, Sysmä, Joutsa, Pertunmaa, Toivakka) kanssa on ollut yhteinen koulutuspäivä 21.9.2019 Hartolassa. Varhaiskasvatuksessa on hyödynnetty Päijät-Hämeen seudullisten varhaiskasvatuspalveluiden koulutustarjontaa: Mun päiväkotihanke päättyi 5/2019 ja Näkyväksi-hankkeeseen liittyvä koulutus alkoi 9/2019. Koko henkilöstö on osallistunut tietosuoja-, liikenneturvallisuus-, Papilio-, sekä Liikkuen iloa elämään- hankkeeseen liittyviin havainnosta liikkeeksi ja liikuntaleikkikoulun ohjaajakoulutukseen. Varhaiskasvatuksen johtaja on osallistunut edellisten lisäksi ensiapukurssille, Lape-akatemiaan, Aluehallintoviraston, PHLU:n ja Kuntaliiton järjestämiin koulutuksiin ja Varhaiskasvattajapäiville. Ryhmäkehityskeskustelut pidetty keväällä 2019. Tyhy-toimintaan on osallistuttu mahdollisuuksien mukaan (yritysvirkistyspäivä). Sijaisia on tarvittu sairaslomien lisäksi Iloa liikkuen elämään-hankkeen liikuntakoulutuksista saatuihin koulutusvapaisiin. Yksi henkilö on palkattu lasten tueksi pääosin Positiivinen diskriminaatio- ja Tasa-arvohankerahoilla.
Tuottavuustavoitteet			
Kustannustehokas ja vaikuttava palvelutoiminta.	Joustavat, tarkoituksenmukaiset sekä	Lasten lukumäärä eri toimintamuodoissa	Väliaikainen perhepäivähoidon lisäjärjestely on jouduttu toteuttamaan riittävien

	kehittyvät palvelut ja organisaatio.		varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseksi. Perhepäiväkoti Pikku Manni on toiminut 2.1.2019-31.6.2019. Henkilökuntaa on käytetty tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti eri toimintayksiköiden välillä, mikä on vähentänyt sijaisten tarvetta. Varhaiskasvatuksen johtaja on toiminut ryhmissä tarpeen mukaan.
	Sähköisten ohjelmistojen käytön kehittäminen.		Varhaiskasvatuksen johtaja on osallistunut ProConsona-ohjelmaan liittyvään koulutukseen. Yksi työntekijä on osallistunut Titania-koulutukseen.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta on järjestettävä lapselle asumisen ja oleskelun perusteella. Varhaiskasvatuslain mukaan kunnan velvollisuus on järjestää varhaiskasvatuspalvelua siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalvelujen tulee olla lähellä käyttäjiä. Varhaiskasvatuspalveluita järjestettäessä lähdetään aina lapsen edusta. Hartola on tarjonnut varhaiskasvatusta myös ostopalveluna, kun perheen tarpeet ja lapsen etu on sitä vaatinut.

Kokopäiväistä varhaiskasvatusta on järjestettävä lapsille, joiden vanhemmat ovat työssä kokoaikaisesti, opiskelevat, toimivat yrittäjinä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. Varhaiskasvatus voi olla kokopäiväistä myös mm. kuntoutuksellisista syistä. Lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20h/viikko, vaikka vanhemmat olisivat kotona.

Hartolan kunnan strategian mukaan paikkakuntaa kehitetään tukemalla yritystoimintaa, joka edistää työllisyyttä. Hartolaa mainostetaan hyvänä paikkana asua. Uusille asukkaille tarjotaan rakentamisaikkoja ja tontteja, sekä maksetaan vuokra- ja asunnonostotukea, vauvarahaa ja kuntalisää. Kuntaan muuttavat perheet tuovat tullessaan varhaiskasvatuspalveluja tarvitsevia lapsia.

Elinvoimaisuus syntyy oikeanaikaisista panostuksista julkisiin palveluihin. Kahden viikon hakuaikaa sovelletaan myös muuttotilanteissa, jos muutto toiseen kuntaan tapahtuu työn tai opintojen takia eikä varhaiskasvatuksen alkamisajankohta ole ollut ennakoitavissa. Varhaiskasvatuspaikkoja on ollut riittävästi ja varhaiskasvatuksen tarpeeseen on kyetty reagoimaan nopeasti.

Laadukasta varhaiskasvatusta ei ole ilman riittävää, koulutettua ja hyvinvoivaa henkilöstöä. Valtioneuvoston asetus 753/2018 varhaiskasvatuksesta määrittelee henkilöstön mitoituksen. Hartolassa noudatetaan Sivistyslautakunnan päätöstä 17.3.2016, jonka mukaan päiväkodissa yhtä aikuista kohti saa olla seitsemän 3-6-vuotiaasta lasta. Alle 3-vuotiaita saa olla neljä yhdellä hoito- ja kasvatustehtävässä olevalla henkilöllä. Mitoituksessa on otettava huomioon lasten tuen tarve henkilöstömäärään nähden. Tarvittaessa on palkattu lisää henkilöstöä.

Hartolan kunnan strategian yhtenä päätavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen ja yhdeksi tavoitteen toteuttamisen keinoksi mainitaan mm. lapsiin panostaminen. Hartolassa tarjotaan monipuolisia varhaiskasvatuspalveluja lapsiperheille vastaten lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä varhaisen tuen tarpeisiin.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotia Vantussa, perhepäiväkoti Onnimannissa, sekä perhepäivähoitajien kodeissa (2 hoitajaa). Vuorohoito järjestetään Onnimannissa. Varhaiskasvatuksen eri toimintamuodot säilytetään, että voidaan vastata perheiden erilaisiin varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Esiopetus

Esiopetuksella tarkoitetaan kuusivuotiaille tarjottavaa maksutonta perusopetuslain määrittelemää ja esiopetuksen opetussuunnitelman mukaista opetusta. Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä vanhempien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisvalmiuksia, sekä vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetusta järjestetään päiväkotit Vantussa.

Varhaiserityiskasvatus

Jokainen lapsi on oikeutettu saamaan tukea kehitykseensä ja oppimiseensa. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluita tulee olla saatavilla silloin, kun lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa tarvitaan lapsen tuen ja tukitoimenpiteiden arviointia. Erityistä kasvatusta ja tukea tarvitsevat lapset pyritään sijoittamaan päiväkotit Vanttuun, jossa henkilökunta on saanut koulutusta erityiskasvatukseen liittyen ja tottunut työskentelemään tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tukena toimii monialainen asiantuntijaryhmä Laku (esiopetuksessa OHR). Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut on ostettu Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta (2pv/kk).

Tunnuslukuja:	TP 2018	Tp 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Lasten määrä varhaiskasvatuksessa	67	65	65	65	58
- esiopetuksessa	(11)	(18)	(19)	(21)	(12)
- päiväkotihoidossa (myös esiopp.)	30	32	33	33	30
- perhepäivähoidossa (Onnimanni+pph)	37	31	32	32	28

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tukea myönnetään vanhemmalle tai muulle huoltajalle, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa (päivähoidossa). Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen). 1.8.2017 Hartolan kunta on myöntänyt hakemuksesta kuntalisää.

Lasten kodinhoidon tuet		
Vuosiluku	Keskimäärin lapsia	Kodinhoitotuen määrä
2011	37	97 000 €
2012	30	99 270 €
2013	36	101560 €
2014	36	112262 €
2015	37	118750 €

Lasten kotihoidontuen saajien määrä vuosina 2011–2019.

2016	46	144060 €
2017	30	sis. kuntalisä 104160 €
2017	9	2943 €
2018	33	sis. kuntalisä 119340 €
2018	9	18840 €
2019	28	sis. kuntalisä 104042 €
2019	9	12210 €

2.3 Perusopetus

Perusopetusta on järjestetty Hartolan Yhtenäiskoulussa. Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat ovat opiskelleet inklusion periaatteella oman ikäluokkansa yleisopetuksen ryhmässä laaja-alaisten erityisopettajien ja koulunkäynninohjaajien tuella. Toiminta-alueittain järjestetty erityisopetus on toiminut kuitenkin pääosin omana opetusryhmänään. Pienryhmän toiminta lakkaa 1.8.2020.

Koulussa oli lukuvuonna 2018 – 2019 erityistä tukea saavia perusopetuksen oppilaita 6,1 % ja tehostettua tukea saavia oppilaita 14,9 %. Lukuvuonna 2019 – 2020 erityistä tukea saavia perusopetuksen oppilaita 7,2 % ja tehostettua tukea saavia oppilaita 17,6 %.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet Lasten ja nuorten oppimisen, kasvun, hyvinvoinnin ja kehityksen sekä perheiden kasvatustehtävän tukeminen. Kustannustehokkaat ja vaikuttavat toimintaprosessit.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari	Toteutunut
Lasten ja nuorten tasapainoisen oppimisen, kasvun ja kehityksen edistäminen ja tukeminen Oppilaiden jatko-opintojen ja ammatinvalinnan kannalta tarpeellisten tietojen ja taitojen saavuttaminen	Oppimisen rohkaiseva tukeminen Syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäisy Monikulttuurisuuden ja suvaitsevaisuuden edistäminen Lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen Monipuolinen ja laadukas opetus TVT-taitojen parantaminen Jatko-opintovalmiuksien turvaaminen	KiVa-koulu kysely Laajan terveystarkastuksen avainindikaattorit Kouluterveyskysely Opetustunnit/oppilas lv 2018-19 2,18h/opp lv 2019-20 2,35h/opp Koulupudokkaiden määrä/ päättötod. kevät 2019 95%	KiVa Koulu -ohjelma käytössä ja kysely 5/2019 Kouluterveyskysely keväällä 2019 Liikkuva Koulun kerhot ja välkkäritoiminta Vanhempien tapaamiset Yhteisöllinen ja yksilökohtainen oppilashuolto Aamu- ja iltapäivätoiminta Oppilaskuntatoiminta Opetussuunnitelman ja toimintasuunnitelmien toteuttaminen sekä monipuolinen opetus- ja valinnaisainetarjonta

Motivoitunut, hyvinvoiva ja työhönsä sitoutunut henkilöstö	Fyysisten työolosuhteiden parantaminen Täydennyskoulutuksen tarjoaminen Tyhy-toiminnan monipuolistaminen	Henkilöstökyselyt Kehityskeskustelut	Etsivä nuorisotyöntekijä oli koululla viikoittain Koho-jaksoja Nuorten työpajalla toteutui Tyhy-toiminta / työhyvinvointi opetushenkilöstölle Koulutuksiin osallistuminen suunnitelmien mukaista Kehityskeskustelut vuosittain
Tuottavuustavoitteet Kustannustehokas ja vaikuttava palvelutoiminta	Tuottavuustavoitteet Tehtävien hoitaminen tehokkaasti ja taloudellisesti Opetusryhmien järkevä muodostaminen Kiinteistön järkevä ja monipuolinen käyttö	Kustannukset euroa/oppilas Keskimääräinen ryhmäkoko Tilojen käyttöaste koulupäivän aikana ja muu käyttö	Henkilöstösuunnitelman ja toimintasuunnitelman yhteensovittaminen: henkilöstön määrää vähennetty oppilasmäärän vähetessä Luokkatilojen käyttöaste koulupäivän aikana klo 9-15 oli 55,9 % ja iltakäyttöä käsityö-, kotitalous-, kuvataide- ja medialuokassa.

Tunnuslukuja

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TA 2020	TS 2021
Oppilasmäärä 20.9.	185 15 aik po	167 15 aik. po	154	153	147	146
€/oppilas ilman vammaisopetusta	12 657	13 975	13178			
€/oppilas sisältää vammaisoppilaat	13 194	14 267	13639			
Ryhmäkoko (ka)	15,4	14,0	14,0	13,9	14,7	14,7

2.4 Vapaa sivistystyö

Perustehtävänä on tuottaa laadukkaita kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluita, jotka edistävät asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja lisäävät yhteisöllisyyttä.

Kulttuuripalvelut

Monipuoliset kulttuuripalvelut vahvistavat yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä paikallista identiteettiä. Rikas paikallinen kulttuuri luo edellytyksiä hyvinvoinnin kokemuksellisuudelle lisäten yhteisöllisyyttä ja kunnan vetovoimaa. Vuoden aikana kulttuuripalvelut järjesti useita tapahtumia monipuolisesti taiteen ja kulttuurin aloilta pyrkien ottamaan huomioon laajasti eri ikäryhmittymät. Tärkeimpiä kulttuuritoimen järjestämiä tapahtumia olivat Maila Talvio –salonki taidenäyttely (3100), kunnan Itsenäisyyspäivän juhlallisuuksien (100) Outolintu elokuvayö (130) ja Jouluvaellus (300).

Pienemmistä tapahtumista mainittakoon Tuokio Lapin tunnelmaa -konsertti, Elokuvasävelmiä meiltä ja maailmalta -konsertti ja Tango del Norte & Romina Bianco -konsertti. Teatteri Eurooppa Nelosen Pate Viidakon kuningas -teatteriesitys tarjottiin koululaisille yhteistyössä vanhempaintoimikunnan kanssa (100) ja Laula kanssain -yhteislaulutilaisuus (60) yhteistyössä Itä-Hämeen Museon kanssa.

Merkittävimminä yksittäisenä saavutuksena ja oikeana työvoittona voidaan pitää Torpparien muistomerkin valmistumista. Juhlallinen teoksenpaljastustilaisuus järjestettiin yhteistyössä Itä-Hämeen Museon ja LC Hartolan kanssa 20.9.2019.

Maila Talvio -salongin nimeksi muutettiin Taidesalonki Talvio. Uusi nimi on käytössä vuodesta 2020.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet Monipuolisen kulttuuritoiminnan tarjoaminen kaikenikäisille.			
Valtuustoon nähtävien sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähtävien sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Monipuolista kulttuuritoimintaa kaikenikäisille	Hyvinvointia lisäävät edellytykset taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kokemiselle Monipuolinen eri-ikäiset huomioivat kulttuuritarjonta	Kunnan kulttuuritilojen ja ympäristön hyödyntäminen Asiakaspalautteet Yleisömäärät	Monipuolinen kulttuuritarjonta -työpajat -retket -esitykset -konsertit Lastenkulttuurikeskus Efektin esitykset ja työpajat Sirkustoimintaa päiväkodissa ja koulun pienryhmässä Elokuveyhteistyönä Keski-Suomen elokuvakeskuksen kanssa toteutettu Outolintu-elokuvayö Paikallisille toimijoille myönnettiin avustuksia ja avustustenjakoperusteet modernisoitiin.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tavoitteena on tarjota monipuolisia, erilaiset liikkujat huomioivia, helposti saavutettavissa olevia liikuntamahdollisuuksia ja lisätä liikkujien tietoisuutta omatoimisen liikunnan mahdollisuuksista Hartolassa. Liikunnallista aktiivisuutta tuettiin tarjoten mm. helposti saavutettavia, edullisia liikuntatiloja ja suorituspaikkoja eritoimijoiden ja yksityishenkilöiden käyttöön. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti loppuvuodesta tarjota alle 18 vuotiaiden lasten ja nuorten ohjattujen ryhmien harjoittelun KunkkuAreenalla maksuttomasti vuoden 2020 alusta alkaen.

MOBO-suunnistusrataverkoston laajennettiin Purnun ympäristöön yhteistyössä Itä-Hämeen rastin kanssa. Sysmän ja Hartolan yhteinen pyöräilymatkailuhanke kiinnitti huomiota seudulliseen pyöräilyolosuhteiden kehittämiseen. Liikuntamajalle hankittiin testamenttivaroilla helppokäyttöisiä ja laadukkaita kuntolaitteita.

Loma-aikoihin sijoittui monia liikuntatilaisuuksia ja Maila Talvio -salongilla järjestettiin ensimmäistä kertaa puistojoogaa. Lapsille ja nuorille järjestettiin heinäkuussa skeittileiri ja uimakoulut. Liikkuen iloa elämään-hanke mahdollisti liikuntaneuvonta- ja asiantuntijapalveluiden hankkimisen Hartolaan ostopalveluna neljänä päivänä viikossa Päijät-Hämeen Liikunnalta ja Urheilulta.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet Edistetään eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä liikunnan avulla tasapuolisesti Kustannustehokkaat ja vaikuttavat toimintaprosessit.			
Valtuustoon nähtävät tavoitteet	Lautakuntaan nähtävät tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Edistetään hyvinvointia ja terveyttä liikunnan avulla	Tietoisuus omatoimisista liikuntamahdollisuuksista Liikuntaan ohjaaminen ja tukeminen liikuntapaikkojen saavutettavuudella ja asiantuntevalla ohjauksella	Hyvinvointi-indikaattorit Tilastot Osallistujien aktiivisuus	Monipuoliset olosuhteet ja palvelut kannustavat liikkumaan Tiedotukseen ja markkinointiin kiinnitettiin aikaisempaa enemmän huomiota (mm. infot, some, nettisivut)
Toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen liikunnan avulla	Terveysliikunnan palveluiden kattavuus yksilölliset tarpeet huomioiden Riittävät resurssit ja ammattitaitoiset ohjaajat Liikuntamahdollisuuksien saavutettavuus ja monipuolisuus	Testien tulokset Osallistujakyselyt Liikuntalähetteen ja niiden vaikuttavuus	Varausjärjestelmäksi hankittiin Julius helpottamaan varausten hallintaa ja laskutusta Paikallinen ja seudullinen yhteistyö mm. seurojen sekä Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun kanssa Matalankynnyksen liikuntaryhmät, tapahtumat, kurssit ja teemapäivät

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tarjoavat laadukkaita nuorten yksilölliset tarpeet huomioivia ennaltaehkäisevää nuorisotyön toimintamuotoja. Nuokun, Nuorten Työpaja Signaalin ja Etsivän Nuorisotyön yhteinen tila mahdollistaa monipuolisten ja tarpeen mukaan myös yksilöllisten palvelujen tarjoamisen 7-29 -vuotiaille lapsille ja nuorille. Nuokku oli avoinna kevät ja syyskaudella kolmena iltana viikossa. Nuokku yhteistyössä olivat mukana useat vapaaehtoiset valvojat, Etsivä nuorisotyö, Hartolan 4H-yhdistys ja Tainionvirran seurakunta.

Nuorisopalveluiden vastuulla oli 14-18 -vuotiaiden nuorten kesätyöllistäminen. Lions Club Hartolan tukemia kesätyöpasseja hyödynnettiin yrittäjien toimesta noin viidenkymmenen hartolalaisen nuoren työllistämiseen. Nuorten kesätyöllistämisen tavoitteena on lisätä nuorille valmiuksia toimia työmarkkinoilla ja oppia työelämän pelisääntöjä.

Nuorisopalveluiden toimintaan oman sävynsä loivat elämän haasteellisuus ja oireilu osalla nuorista. Nuokkutoiminnan lisäksi järjestettiin mm. laneja, teemailtoja ja erilaisia retkiä sekä osallistuttiin huikeaan Moottoriharrastetapahtumaan. Nuorisovaltuusto toimi vuoden aikana aktiivisesti. Keväällä eduskuntavaalien yhteydessä järjestettiin Nuorisovaalit.

Yhteistyöprojekteista mainittakoon Hartola, Sysmän ja Joutsan Osaan! -hanke, jonka avulla järjestettiin 13-29 -vuotiaille nuorille erilaisia koulutuksia ja toimintaa. Vapaa-aikapäällikön opintojen tiimoilta syntyi lisäksi Ideahautomo ITU, jossa Hartola, Sysmän, Pertunmaan ja Joutsan nuorisotyöntekijät yhdistävät voimiaan ja resurssejaan synergiaetua tavoitellen.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävä toiminta: päihitteettömyyttä, suvaitsevaisuutta ja itsenäistymistä vahvistaen. Kustannustehokkaat ja vaikuttavat toimintaprosessit.			
Valtuustoon nähten sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähten sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävä toiminta ja monipuoliset päihitteettömät vapaa-ajanviettomahdollisuudet Nuorten arjen hallinnan ja kasvun tukeminen Nuorten osallisuus ja kuuleminen	Monipuolinen toiminta Nuorisotilalla Nuorisovaltuusto aktiivisena vaikuttajana Nuorten aktiivisuuden tukeminen harrastustakuulla Monialainen työryhmä ja seudullinen yhteistyö	Hyvinvointi-indikaattorit Tilastot Kyselyt Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät Osallistujien antama palaute	Nuorisovaltuusto toimii aktiivisesti ja pääsi osallistumaan aidosti päätöksentekoon kunnassa Ohjattua toimintaa järjestettiin 7-29-vuotiaille nuorille mukaan lukien nuorten pajan asiakkaat Move your body – Move your mind -hanke maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla. Hanke hiipui maahanmuuttajanuorten poistuttua paikkakunnalta. Moniammatillinen työryhmä Monipuolinen seudullinen yhteistyö liikuntaan ja harrastuksiin pääsy mm. edullisin tilavuokrin ja liikuntaryhmin
Ennaltaehkäisevä ja räätälöity erityisnuorisotyö tukitoimenpiteineen	Etsivä nuorisotyöntekijä + Nuorten Työpaja Signaali pyrkivät tavoittamaan kaikki alle 29-vuotiaat ilman koulutusta tai työtä olevat nuoret sekä ne, joilla on riski jäädä	Asiakkaiden määrä Nuorisotyöttömien määrä Nuorten jatkosijoittuminen	Monipuoliset Nuorten työpajan ja Etsivänuorisotyön palvelut. Yhteistyö etsivän ja työpajan välillä toimii saumattomasti.

	koulutuksen ja / tai työelämän ulkopuolelle	pajajakson tai koulutuksen jälkeen	Välituntitoimintaa viikoittain Itä-Hämeen opistolla ja Hartolan yhtenäiskoululla. Etsivän nuorisotyöntekijän keskustelut kaikkien 9-luokkalaisten kanssa yhdessä koulukuraattorin kanssa. Suunnitelmallinen jatko-sijoittuminen nuorten työpajan asiakkaille (joko koulutukseen, työelämää tai jatko työpajalla).
Nuorten toiminnallinen ja suunnitelmallinen aktivointi	Autetaan nuoria sijoittumaan koulutukseen ja työelämään erilaisin tukitoimin itsenäistymistä ja elämänhallintaa tukien Startti- valmennuksen ja aktiviteettien kehittäminen	Nuorten työpajalla sopimukselliset nuoret ja etsivällä sopimuksettomat kontaktit; asiakasmäärä ja valmennuspäivät Työvoimaviranomaisten tapaamisiin liittyvä yhteistyötavoite jäi saavuttamatta TE-toimiston sisäisistä järjestelyistä johtuen: palvelut ovat alueellisestikin vähentyneet ja aikaisemmat säännölliset ohjauskäynnit nuorten pajalla loppuneet kokonaan.	Alueellinen yhteistyö Sysmän, Joutsan ja Heinolan nuorten työpajojen kanssa: -retket -tapahtumat -NUOTTA -valmennukset -workshopit ja kurssit. Pajapaikka tarjottiin kaikille sitä tarvitseville nuorille sekä ohjausta myös muille kuin pajan asiakkuudessa oleville nuorille Suunnitelmallisen alueellisen yhteistyön juurruttaminen toimintaan. (Yhteisen toiminnan suunnittelu ja toteutus, resurssien ja osaamisen jakaminen, nuorten tukeminen yli kuntarajojen.) OSAAN -hanke tarjonnut tukea nuorille, tarjoten mm. pienryhmätoimintaa, korttikoulutuksia ja oppilaitosvierailuja. Yhteistyö Pienten kuntien Työkkäri -hankkeen kanssa, työvalmennusta ja ohjausta,

			tietoa alueen avoimista työpaikoista.
--	--	--	---------------------------------------

Nuorten työpaja

Nuorten Työpaja Signaali auttaa hartolalaisia alle 29 – vuotiaita nuoria sijoittumaan koulutukseen ja työelämään sekä parantamaan itsenäistymistä, elämänhallintaa ja osallisuutta. Nuorten Työpaja tarjosi hartolalaisille nuorille laadukasta ja eteenpäin vievää työpajatoimintaa sekä palveluohjausta. Nuorten ikäjakauma oli 14 – 29 – vuotta ja heistä 4 oli naisia. Asiakasmäärä ollut hienoisen laskeva johtuen pääasiassa TE-toimiston roolin hiipumisesta, TE-toimiston kautta ei ole vuonna 2019 ohjautunut yhtään nuorta pajalle, ohjaukset ovat tulleet pääasiassa joko suoraan pajalle, etsivän nuorisotyön kautta, sosiaalityön kautta tai Pienten kuntien työkkäri -hankkeen kautta. Nuoret olivat työpajalla työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa, työssäoppimisjaksolla (TOP), työelämään tutustumisjaksolla (TET), koulunkäynnin motivaation kohottamisjaksolla (KOHO) ja palveluohjauksessa. Näistä nuorista sijoittui positiivisesti eteenpäin (esimerkiksi koulutukseen, työelämään, työkokeiluun ja armeijaan) 85% Nuorten työpaja on tehnyt tiivistä yhteistyötä kunnan Etsivän nuorisotyön kanssa mm. nuorten ohjauksessa, ja etsivän kautta myös ohjautuu nuoria Nuorten työpajalle. Etsivän kanssa on myös suunniteltu ja toteutettu yhteisiä retkiä sekä Nuotta -valmennusta osana pajatoimintaa. Nuorten työpaja on tehnyt tiivistä yhteistyötä myös alueellisten hankkeiden kuten Pienten kuntien työkkäri -hanke ja OSAAN -hanke, kanssa. Tätä kautta on saatu lisää tukea ja ohjausta pajan nuorille, työvalmennusta ja opinto-ohjausta sekä pienryhmätoimintaa. Yhteistyötä on ollut myös Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän Hartolan toimintakeskuksen kanssa

Nuorten Työpaja – hankkeessa työskenteli kaksi työntekijää ja sen toiminta rahoitettiin valtionavustuksella sekä Hartolan kunnan omarahoitusosuudella. Nuorten Työpaja – hanke on saanut valtionavustusta vuodesta 2006 lähtien. Hankekaudelle **1.6.2018 – 31.5.2019 valtionavustusta myönnettiin 35.000euroa** ja hankekaudelle **1.6.2019 – 31.5.2020 40.000euroa**. Uusi valtionavustushakemus on tehty joulukuussa 2019 alkavalle hankekaudelle. Vakituinen työtoiminnan ohjaaja jäi työlomalle 1.7.2018 ja hänelle nimettiin pajan sisältä sijainen 1.7.alkaen, hänen siirtyessä etsiväksi nuorisotyöntekijäksi työtoiminnan ohjaajaksi valittiin ulkopuolelta määräaikainen sijainen (31.7.2019 saakka), vakituisen työtoiminnan ohjaajan irtisanouduttua paikka tuli hakuun ja täytettiin vakinaisena 1.8.2019 alkaen. Näin ollen nuorten työpajalla työskenteli vuonna 2019 kaksi työntekijää, vuoden alusta kaksi määräaikaista; työtoiminnan ohjaaja ja työvalmentaja, elokuun alusta Työtoiminnan ohjaajan työnkuvaan on kuulunut vuonna 2019 myös päihdekoordinaattorin työtehtävät sekä lokakuusta alkaen työllisyydenhoidollisia tehtäviä, mm. KELA:n pitkäaikaistyöttömien listan hoitoon liittyviä tehtäviä.

	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019	Tavoite 2020
Tavoitetut nuoret	45 (53) nuorta	29 (45) nuorta	35 nuorta
Pajalle tehdyt sopimukset	30 (35) nuorta	22 (30) nuorta	25 nuorta
Muihin toimenpiteisiin ohjatut nuoret	15 (15) nuorta	7 (15) nuorta	15 nuorta

(Vuosi 2018 toteutunut / tavoite)

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön pääkohderyhmänä ovat hartolalaiset, alle 29 –vuotiaat nuoret, jotka ovat jääneet työelämän ja opintojen ulkopuolelle. Se on tavoitteellista ja toiminnallista tukea, joka pitää sisällään yksilö- ja pienryhmätoiminnan ohjausta, päihdekasvatusta ja arjenhallintataitojen vahvistamista. Etsivän nuorisotyön painopisteenä on ennaltaehkäisevä työ, joka näkyy tiiviinä yhteistyönä esim. Hartolan yhtenäiskoulun ja alueen toisen asteen oppilaitosten kanssa. Etsivä nuorisotyöntekijä mukana

Puolustusvoimien Aikalisä-toiminnassa sekä toimii Rikosseuraamuslaitoksen valvojana paikkakunnalla alle 29-vuotiaille nuorille.

	2018	2019	2020
Asiakkuudet	45	46	47
Asiakkaiden ikäjakauma: 21-vuotiaat tai alle	39	34	40
22 – 29 vuotiaat	6	12	6

Kirjasto

Hartolan kunnankirjasto kuuluu kunnan lakisääteisiin peruspalveluihin ja sen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, sekä sivistykseen.

Kirjaston ja ulkopuolisten tahojen järjestämät näyttelyt, sekä tilojen käytön mahdollistaminen harrastepiireille, kuten lukupiiri, ulkopuolisille esiintyjille, sekä opiskelijoille ovat tärkeä osa kirjaston toimintaa. Vuonna 2019 aloimme järjestää kuukausittain satutunnin, jossa vapaaehtoiset käyvät lukemassa lapsille.

Tehtävänäme on mahdollistaa kansalaisvalmiuksien kehittäminen ja elinikäinen oppiminen, jossa olennaisena asiana väestön opastaminen digitaalisten yhteyksien äärelle. Tämä toteutetaan kirjaston oman henkilökunnan toimesta, sekä yhteistyössä työpaja Signaalin nuorten kanssa.

Tavoitteet 2020–2023

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Vaikutustavoitteet Olemme pystyneet tuottamaan monipuolista kirjastopalvelua kaikille ikäryhmille. Asiakkaiden toiveiden huomioiminen hankintoihin, tapahtumiin, digiopastuksiin, sekä omatoimikirjastoon liittyvissä asioissa.	Vaikutustavoitteet Kirjavinkkaus koululaisille lukuvuosittain Digineuvontaa tarpeen mukaan ja ilmoitettuna aikoina Asiakkaiden toiveiden huomiointi kokoelman suunnittelussa Kirjastonkäytön jatkuva opastus kaikille ikäryhmille	Kokonaislainaus on kasvanut hieman Kirjastokäynnit ovat hieman nousseet Aukiolotunnit lisääntyneet omatoimikirjaston myötä Asiakaspalautteen vastaanottaminen ja toiminnan kehittäminen asiakasystävällisempään suuntaan	Osallistuminen seudulliseen kirjastoyhteistyöhön. Osallistuminen Lastu-kirjastojen järjestämiin koulutuksiin, sekä mahdollisesti muihin hyödyllisiin koulutuksiin. Kirjastotilan selkeys ja asiakasystävällisyys
Tuottavuustavoitteet Omatoimikirjaston myötä kirjaston aukioloajat ovat lisääntyneet	Tuottavuustavoitteet Omatoimikirjaston käyttäjämäärien jatkuva seuraaminen.	Lainat/asukas 14,2	Tavoite Asukaslukuun suhteutetun lainaajamäärän nousu kolmella

Verkkokirjaston käyttö tullut tutummaksi asiakkaille -e-aineistot, aineistovarausten itsenäinen tekeminen ja verkkomaksaminen	Tilastot lautakunnalle heinä-, loka- ja maaliskuulta vuosittain Aurora-käyttöjärjestelmän jatkuva päivittäminen ja Lastu-verkkokirjaston laajenevat e-aineistot Henkilökunnan osallistuminen koulutuksiin Aineisto monipuolista ja asiakkaita kiinnostavaa		prosenttiyksiköllä viittaa siihen, että omatoimikirjaston joustavat pitkät aukioloajat ovat lisänneet lainaajamääriä.
--	--	--	---

Tunnusluvut

Kirjastotoimi	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Kokonaislainaus	33072	39367	39000	39000	39000	39000
- pääkirjasto	26552	28066				
- omatoimikirjasto	5695	11301				
- kirjastoauto	825	0				
Lainat/asukas	11,3	14,2	14	14	14	14
Kirjastokäynnit yhteensä	18961	19198	19000	19000	19000	
- pääkirjasto ja omatoimikirjasto	18414	19198				
- kirjastoauto	547	0				

Aukiolotunnit	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Kirjastoautopysäkit	43	0	0	0	0	0
Pääkirjaston aukiolotunnit yhteensä	4213	5362	5300	5300	5300	5300
Omatoimikirjaston aukiolotunnit*	2651	3982	3982	3982	3982	3982
Henkilöstön koulutus yhteensä	20 pv *	13 pv	10 pv	10 pv	10 pv	10 pv

*Tietokannan päivityksestä aiheutuneita koulutuksia oli paljon

Henkilötyövuodet	TP 2018	TP2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS2023
Kirjaston palkkaamat	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Palkkatuella	0,85	0,85	0	0	0	0
Yhteensä	3,35	3,35	2,5	2,5	2,5	2,5

Seudullinen kirjastoyhteistyö

Päijät-Hämeen kirjastojen kokoelmat tarjoavat lähes 1,2 miljoonaa kirjaa, sekä musiikkia, kuvataallenteita ym. aineistoa asiakkaiden käyttöön.

Kirjastojen yhteisessä <https://lastu.finna.fi/> -verkkokirjastossa on asiakkaiden käyttöön tarkoitettua e-aineistoa. Lisäksi siellä voi käydä hakemassa ja varaamassa aineistoa, uusia omia lainojaan, tehdä itselleen kirjastokortin ja paljon muuta. Verkkokirjastoon kirjaudutaan kirjastokortilla ja siihen liitetyllä pin-koodilla, kuten Hartolan omatoimikirjastoonkin.

Päijät-Hämeen kunnissa (Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä) toimii yhteensä 19 kirjastoa ja 5 kirjastoautoa.

Kirjastotyö

Kirjastossa henkilöstö on vähentynyt 0,85 henkilötyövuodella vuodesta 2019. Jaamme töitä 2,5 henkilön kesken. Kirjastossa takahuoneessa tapahtuva työ on sitä kirjastotyötä, jota ei helposti tule ajatelleeksi: Aineiston hankinta, poisto, luettelointi ja lainauskuntoon saattaminen sekä laskujen käsittely ja muu hallinnollinen työ.

Omatoimikirjaston töihin kuuluu omatoimiaikaan tulleiden palautusten käsittely, eli palautuslaatikoiden tyhjennys ja kaikkien kirjojen uudelleenpalautus lainaustiskillä, sekä aineiston hyllytys.

Myös seutukuljetukset työllistävät kirjastossa. Etsimme kokoelmastamme vuonna 2019 yhteensä 7300 kirjaa, jotka lähtivät Päijät-Hämeen muihin kirjastoihin seutukuljetusten mukana. Lisäksi käsittelemme meille saapuvat seutukuljetukset, jotta niiden mukana tullut asiakkaiden varaama aineisto on asiakkaiden noudettavissa varaushyllyssä myös omatoimiaikaan.

Vapaa sivistystyö (kansalaisopisto ja musiikkikoulu)

Vapaan sivistystyön palvelut ostetaan Itä-Hämeen Opistolta. Itä-Hämeen Opiston kansalaisopisto tarjoaa nuorille ja aikuisille mahdollisuuden kehittävään opiskeluun ja harrastamiseen. Itä-Hämeen Opiston musiikkikoulu tarjoaa taiteen perusopetuksen mukaista musiikin perusopetusta. Itä-Hämeen Opiston musiikkikoulussa on mahdollista suorittaa musiikin perusopetuksen yleinen oppimäärä. Vapaan sivistystyön opetus järjestetään Itä-Hämeen opiston omien tilojen lisäksi kunnan eri kiinteistöissä.

Tunnuslukuja:

	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Kansalaisopisto euroa	34616	26 933	33362	26000	26000
Musiikkikoulu euroa	22169	22324	20376	22000	22000